

Jumalateenistus Nõos P, 23.07.23 kell 11.00, Kristuse kirkastamispuha

Lektsioonid: 2Ms 3:9–15; Ilm 1:9–18

Jutlus: Mk 9:2–8

Laulud: 355A (1–3); 293 (1–2, 3); 321 (1–4); 386 (1–4)

Ja kuue päeva pärast võttis Jeesus kaasa Peetruse ja Jaakobuse ja Johannese ning viis nad omaette kõrgele mäele. Ja teda muudeti nende ees, ta rõivad hakkasid erevalgena hiilgama, selliseks ei suuda ükski maapealne vanutaja neid valgendada. Ja Eelija koos Moosesega näitas ennast neile, ja need kõnelesid Jeesusega. Peetrus vastas ning ütles: "Rabi, siin on meil hea olla, teeme kolm lehtmaja: sinule ühe ja Moosesele ühe ja Eelijale ühe." Ta ju ei teadnud, mida öelda, sest neid valdas suur hirm. Ja tekkis pilv, mis neid varjas, ja pilvest kostis hääl: "See on mu armas Poeg, teda kuulake!" Ja järsku, kui nad ringi vaatasid, ei näinud nad enam kedagi muud kui Jeesust üksi endi juures.

Täna tähistame Kristuse kirkastamispuha, mille aluseks ongi seesama jutluse aluseks loetud lugu (samuti selle paralleeltekstid Matteuse ja Luuka evangeeliumis), kus jüngrid on tunnistajaks inimese Jeesuse muutumisele jumaliku auhiilgust kiirgavaks olendiks.

Tavaliselt käsitletakse seda veidi muinasjutulist või isegi müstilist lugu ühena paljudest Jeesuse imetegudest, mida evangeeliumid kirjeldavad. Siiski on see imetegu eriline, sest erinevalt teistest Jeesuse imetegudest ei toimu muutus millegi või kellegi teisega, vaid Jeesuse endaga. Ja selle imeteo erilise loomuse tõttu on kirikuloos seda väga oluliseks peetud, nii et seda tähistatakse kirikuaastas lausa omaette pühana.

Sellel lool on palju tähendusrikkaid detaile ja selles on nähtud palju alltekste.

Seda sündmust on nähtud igavikulise kokkupuutena ajalikuga: inimene Jeesus muutub jumalikuks, olles sel hetkel sümboliseerivalt nagu taevareedel VT Jaakobuse loos – taevast ja maad ühendav sild. Teame ju, et pärast Jeesuse surma ristil kärises templi vahevaip kaheks, mis pidi just seda maisa ja taevase taasühinemist sümboliseerima.

Peale selle seostab pilvest kostev hääl toimuva Jeesuse ristimisega. Ka Jeesuse ristimisel Ristija Johannese poolt Jordani jões ütles hääl taevast: „See on minu armas Poeg, kellest mul on hea meel.“ Seega, ristitu on isik, keda Jumal peab oma Pojaks ja kelle üle tal on hea meel. Ka meie tohime ristituna sedasama arvestada – et me oleme Jumala lapsed ja et meiegi üle on Jumalal hea meel.

Muutumissündmuse ajal aga ütleb hääl lisaks veel midagi, nimelt: „Teda kuulake!“ See üleskutse on määratud sündmust tunnistavaile jüngerile. Ja see võiks tähendada just seda, et jüngeritel tuleb nüüdsest kuulata ja joonduda justnimelt Jeesuse järgi ja mitte millegi või kellegi muu järgi. Sest koos Jeesuse muutumisega nägid jüngrid ju ka kahte suurt Iisraeli rahva esiisa Vana Testamendist – Moosest ja Eelijat.

Senini oli jüngerite pühakirjaks olnud ju Toora ehk meie, kristlaste mõistes, VT. See oli tähendanud Jumala ilmutust ja tahtväljendust oma väljavalitud rahvale. Martin Luther ongi Mooses ja Eelija seostanud vastavalt seaduse ja prohvetiraamatutega, mis on ju tõesti VT kaks tähtsamat teemaderühma. Seadus ja prohvetid olid senini määranud Iisraeli rahva, ja loomulikult ka Jeesuse ja tema jüngerite, elukorralduse. Kui nüüd käsib hääl taevast – Jumala hääl – kuulata vaid Jeesust ja mitte sealsamas kõrval seisvaid Moosest ja Eelijat, siis on käsuajastu justkui vahetunud armuajastuga: evangeelium on ületanud käsu.

Samuti tuletab Jeesuse muutumine meelde Jeesuse õpetust, et „Jumal ei ole surnute, vaid elavate Jumal“ (Mt 22:32). Mooses ja Eelija oleksid pidanud juba mitusada aastat surnud olema, kuid jüngrid nägid neid elavaina. Nõnda pole surm tõepoolest see, mis Jumala plaane inimestega kuidagi takistaks. Surm on ajutine, mitte lõplik.

Ja muidugi on Jeesuse järsk muutumine maisest olendist taevalikuks olendiks seotud meie kui kristlaste tulevikuootusega. Kas pole see sündmus pühal mäel mitte otsene viide sellele, mis juhtub inimese vastuvõtmisel igavesse ellu Taevases Jeruusalemmas?! Me muutume, olles ristitud nagu Jeesuski ja saanuna Jumala lapse seisuse, samasuguseks taevaliku ihuga olendiks nagu Jeesuski seal

mäel. Ja me näeme enda ümber inimesi, kes peaksid olema ammu surnud, kuid siiski elavad.

Selles loos pälvivad tähelepanu ka jüngrid. Õieti ongi ju kogu see sündmus kavandatudki jüngrite jaoks: et nad seda näeksid ja kogeksid ning jutustaksid sellest siis ka teistele – tõsi küll, mitte enne kui Jeesus on surnuist üles tõusnud (nii Jeesus neid järgmise salmis manitseb). Jeesus valib sündmuse tunnistajateks just need jüngrid, keda ta näib eriliselt usaldavat: Peetruse, ja vendadepaari Jaakobuse ja Johannese.

Tähelepanu äratav Peetruse reaktsioon toimuvat kogedes. Ta ütleb: „Rabi, siin on meil hea olla, teeme kolm lehtmaja: sinule ühe ja Moosesele ühe ja Eelijale ühe.“ Ei olegi täpselt aru saada, mida Peetrus selle ettepanekuga mõtleb. Kuid on ju tavaline, et mõnikord me tunneme, et peame midagi ütleva, ehkki see, mida me ütleme, pole olukorraga kuigivõrd seostuv. Näiteks kellelegi armastuse väljenduseks räägime me võib olla mõttetusi, kuid meie südamesoov on samas väga sirgjooneline ja kindel.

Võib-olla tundis midagi sarnast ka Peetrus. Ta süda tundis, et hetk, mida ta kogeb on niivõrd eriline, võib-olla kõige erilisem hetk tema elus. Ja see tunne võis olla niivõrd õnnis, et armastus täitis tema südame. On küll öeldud, et teda valdas suur hirm, kuid püha kogemusega käib hirm paratamatult kaasas. Luthergi alustab oma „Väikse katekismuse“ 10 käsu kommentaare alati sõnadega: „Meie peame Jumalat kartma ja armastama.“ See oligi arvatavasti tunne, mida Peetrus sel hetkel tundis: ta kartis ja armastas ühekorraga. Ning võib-olla ta tahtis ka seda, et see õnnis hetk viibiks ja just selleks tegi ta ettepaneku ehitada kolmele auväärsele isikule ajutine peavari – lehtmaja.

Lõpuks veel sellest „muutumise“ mõistest. Kreekakeelses algtekstis on kasutatud tegusõna *metamorfósoomai*, mille kuju „metamorfoos“ tunneme eesti keeles hästi. See ongi „muutumine“ (ladinakeelses tõlkes kasutatakse sõna „transfiguratsioon“).

Inimene ei püsi samasugusena, vaid muutub alati. Aga millises suunas? Tuleb meelde Franz Kafka jutustus „Metamorfoos“, mis kannab seega ju sama pealkirja „Muutumine“. Kuid milline muutumine toimus selle jutustuse peategelasega? Ta muutus ebameeldivaks putukaks, n-ö kaugenes sellest kujust, milliseks Jumal teda oli loonud.

Meie oleme loodud Jumala näo järgi inimesteks. Kuid me pole täiuslikud. Just see paratamatus muutuda näitabki, et me pole täiuslikud, muidu me ei peaks muutuma.

Kui me pole Kristuses või ei jää Kristusesse, siis muutume Jumalast kaugenevas suunas, piltlikult öeldes putukaks. Meie jumalanäoline inimlikkus läheb järjest rohkem kaotsi ja võib-olla lõpebki see kõik igavese hukatusega, millest kõneleb Piibel.

Ent kui jääme Jeesusesse Kristusesse kui viinapuisse, siis ei muutu me putukaks, vaid veelgi rohkem inimeseks. Muutume selliseks inimeseks, kes enam ei pea muutuma – nagu Jeesus Kristus. Tema on Jumalinimene. Ja meiegi võime saada Jumalinimesteks, kui me jääme Kristusesse.

Aamen.